

УДК 327.5(569.1)

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2025/1-60/111-114>

Микита ШПАНЬКО, асп.

ORCID ID: 0000-0003-3816-5284

e-mail: nikitashpanko2020@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

РОЛЬ РФ У СИРІЙСЬКІЙ КРИЗИ

Вступ. За понад десять років конфлікт у Сирії зазнав значної еволюції. Масові акції протесту переросли у громадянську війну, до якої почали залучатися регіональні та глобальні актори. Залучення у конфлікт Росії перенесло протистояння на глобальний рівень. Сирійська криза призвела до глобальних геополітичних трансформацій, які спричинили "велику війну" в Європі. У статті детально аналізуються причини, завдання і наслідки участі РФ у сирійській кризі.

Методи. Дослідження базується на поєднанні трьох наукових підходів: політичного реалізму, конструктивізму та системного підходу. Такий синтез дозволяє побачити, як участь РФ у сирійському конфлікті вплинула на зміну глобального балансу сил, з'ясувати реальні завдання військової операції Росії в Сирії та встановити зв'язок між сирійською кризою і війною РФ проти України.

Результати. Проаналізовано еволюцію зовнішньої політики Росії у XXI ст., встановлено причини та мотиви зміни зовнішньополітичного курсу Кремля, виявлено реальні завдання російської інтервенції до Сирії, досліджено геополітичні трансформації в ході сирійської кризи та доведено, що широкомасштабна агресія РФ проти України є прямим наслідком безкарності Москви у Сирії.

Висновки. Зовнішня політика РФ у XXI ст. зазнала значної трансформації: від партнерських відносин зі США до повного переходу до "доктрини Примакова". Згідно з цією доктриною Росія здійснила агресію проти України у 2014 р. і військову інтервенцію до Сирії в 2015 р. Основним завданням РФ у Сирії була "репетиція" повномасштабної війни в Україні. Слабкість міжнародного співтовариства, насамперед США, у питанні притягнення сирійського режиму та його кремлівських покровителів до відповідальності за скоєні ними військові злочини в Сирії спонукала Москву до подальшої агресії.

Ключові слова: Сирія, РФ, системна війна, Україна, "доктрина Примакова", Близький Схід, міжнародний тероризм, "прокитайська вісь", США, КНР.

Вступ

Громадянська війна у Сирії розпочалася в ході "Арабської весни" у 2011 р. Спочатку вона мала вигляд протистояння між авторитарним режимом, опозицією та етнічною меншістю. Згодом у конфлікт були залучені регіональні та глобальні актори. США почали підтримувати опозицію, а РФ – сирійський режим. Залучення у конфлікт Росії перенесло протистояння на глобальний рівень. Сирійська криза призвела до глобальних геополітичних трансформацій, які спричинили "велику війну" в Європі.

Метою статті є аналіз причин, завдань і наслідків участі РФ у сирійській кризі.

Аналіз основних публікацій і досліджень. Проблематика сирійської кризи, зокрема ролі в ній РФ, майже не досліджена в українській політичній науці. Проте слід зазначити ряд західних досліджень.

Аналітики RAND Corporation у своїй доповіді "Understanding Russia's Intervention in Syria" досліджують причини російської інтервенції до Сирії, серед яких вони виділяють такі: підтримку лояльного Кремля режиму Б. Асада, збереження своїх військових баз і боротьбу з ІДІЛ (Research and Development Corporation, 2019).

Політичний оглядач The New York Times Ніл Макфаркуар у статті "Questions Linger Over Russia's Endgame in Syria, Ukraine and Europe" виділяє п'ять головних завдань РФ у Сирії, а саме: 1) зберегти режим Асада; 2) вийти з міжнародної ізоляції; 3) здобути нових союзників на Близькому Сході; 4) продемонструвати нові зразки озброєнь; 5) відволікти увагу російського суспільства від війни в Україні (MacFarquhar, 2016).

Польський дослідник Марек Ільницький у статті "On Russia's motives behind its military intervention in Syria" стверджує, що військова операція в Сирії продиктована прагненням РФ повернути собі втрачені позиції глобальної держави (Ilnicki, 2015).

Проте малодослідженим аспектом є аналіз впливу сирійської кризи на подальшу широкомасштабну агресію РФ проти України, що дозволить виявити справжні завдання російської інтервенції до Сирії.

Методи

З точки зору **політичного реалізму** можна побачити, як саме участь РФ вплинула на перебіг сирійської кризи, до яких геополітичних трансформацій призвів конфлікт у Сирії, які нові альянси утворилися і як змінився глобальний баланс сил.

Конструктивізм дає змогу проаналізувати еволюцію доктринальних засад зовнішньої політики РФ, виявити причини та мотиви зміни зовнішньополітичного курсу Кремля та з'ясувати реальні завдання військової операції Росії в Сирії.

За допомогою **системного підходу** можна виявити взаємозв'язок між сирійською кризою і війною РФ проти України та охарактеризувати ці конфлікти як системні війни, які значною мірою трансформували постбіполярну систему міжнародних відносин.

Гіпотезою дослідження є припущення, що військова інтервенція РФ до Сирії була "репетицією" широкомасштабної війни проти України.

Результати

На початку XXI ст. відносини між РФ і США мали характер партнерства. "Холодна війна" та глобальне протистояння були позаду, Росія перейшла до ринкової економіки, сформувала певні демократичні інститути та поступово ставала частиною світового ринку. Здавалося, що настав "кінець історії".

На міжнародній арені РФ позиціонувала себе як відповідального партнера США, була членом G8, формувала тісні економічні зв'язки з країнами Європейського Союзу, активно підтримувала глобальні ініціативи ООН, такі як концепція сталого розвитку та цілі розвитку тисячоліття, прийняла Окінавську Хартію глобального інформаційного суспільства тощо. У 2000 р. В. Путін відвідав майже всі дипломатичні столиці світу. У Лондоні він зустрівся з королевою Єлизаветою II, у Римі з Папою Іваном Павлом II, у Нью-Йорку з президентом США Б. Клінтоном, канцлером ФРН Г. Шредером, генеральним секретарем ООН К. Аннаном, майбутнім очільником НАТО Є. Столтенбергом, у Парижі з президентом Франції Ж. Шираком. Така увага до нового кремлівського

"боса" з боку світових лідерів була обумовлена сподіваннями, що Росія продовжить розвиватися демократичним шляхом і повернення до минулого не буде.

Безпрецедентно високі ціни на нафту дозволили Кремлю здобути симпатії власного населення. У свідомості простих росіян Путін поставав як "чарівник, який підіймає Росію з колін". Після терактів 11 вересня 2001 року РФ активно співпрацювала зі США в боротьбі з міжнародним тероризмом. У питанні контролю над ядерними озброєннями сторони уклали Московський договір 2002 року та договір СНО-3 2010 року.

Загалом у період 2000–2012 рр. Росія вдавала з себе цивілізованого члена міжнародного співтовариства. Проте Кремль завжди тримав на поготові так звану "доктрину Примакова", на випадок погіршення відносин із Заходом. Доктрина була сформульована міністром закордонних справ РФ Є. Примаковим у 1996–1998 рр. Вона містила п'ять основних положень: 1) вести самостійну, багатовекторну зовнішню політику, орієнтовану не лише на США; 2) прагнути до формування багатопольярного світу; 3) домінувати на пострадянському просторі; 4) протидіяти розширенню НАТО; 5) формувати партнерські відносини з Китаєм та Індією (Rumer, 2019).

"Доктрина Примакова" знайшла своє відображення у: відновленні гімну СРСР (2000), візиті Путіна до КНДР (2000), укладенні Договору про дружбу з КНР (2001), заяві про те, що "розпад СРСР був найбільшою геополітичною катастрофою ХХ століття" (2005), Мюнхенській промові (2007), визнанні Росією незалежності Абхазії і Південної Осетії (2008).

Поворотним моментом у відносинах Росії із Заходом стало рішення В. Путіна йти на третій президентський термін у 2011 р. Це викликало хвилю масових акцій протесту, зокрема на Болотній площі в Москві. Підняття рівня життя населення за рахунок високих нафтових цін більше не давало потрібного ефекту, і радше призводило до прямо протилежних наслідків. За цих умов у Кремлі було прийнято рішення про остаточне згортання демократії та становлення диктаторського режиму. Проте кожен диктатор має якість виправдовувати своє перебування при владі. У зовнішній політиці РФ після 2012 року відбувається повний перехід до "доктрини Примакова". Таким чином, Кремль свідомо розпочав тривалу конфронтацію із Заходом з метою перетворення Росії на "фортецю, яка перебуває в облозі ворогів". Путін, за таких умов, мав поставати як "захисник росіян від підступного Заходу". Прототипом подібної "фортеці" був колишній СРСР. Проте така політика конфронтації, апогеєм якої мала стати війна, проводилася не з метою формування нового міжнародного порядку. Це мала бути "війна заради війни", подібно до подій антиутопії Джорджа Орвелла "1984".

Навряд чи Росія, маючи лише 2 % від світового ВВП і "економіку труби", може розглядатися як країна, яка шляхом війни та залякування здатна змінити існуючий міжнародний порядок. Уся зовнішня політика РФ підпорядкована одній єдиній меті: збереженню при владі В. Путіна. "Імперський проєкт" у цьому випадку розглядається Кремлем лише як інструмент. Водночас КНР справді прагне до формування нового міжнародного порядку. Агресивна політика Москви повністю відповідає інтересам Пекіна, який віддає перевагу дестабілізації чужими руками, а тому, взявши курс на конфронтацію із Заходом, Кремль заручився підтримкою Китаю.

Після повернення до влади В. Путіна в 2012 р. Росія почала чинити небувалий тиск на Україну з метою схилити її до вступу до Митного союзу. Проти України велися численні економічні війни: газові, сирні тощо.

Врешті-решт, усе це призвело до відмови В. Януковича підписувати Угоду про асоціацію України з ЄС у листопаді 2013 року. Таке рішення тодішнього уряду, прийняте всупереч волі народу, спровокувало суспільний вибух під назвою Євромайдан.

Повалення влади В. Януковича в ході Революції гідності викликало неабияке занепокоєння в Москві. Побюючись експорту революції, особливо на тлі протестів на Болотній площі, Росія вдалася до анексії Криму та розв'язала війну на Донбасі. Таким чином, війною проти України Кремлю вдалося погасити протести всередині власної країни. Проте в 2014 р. РФ не наважилася на повномасштабне вторгнення, потрібна була "репетиція". Місце, де в реальних бойових умовах можна було б перевірити боєздатність своїх збройних сил, випробувати останні зразки озброєнь, нову тактику ведення бою, підвищити бойовий досвід генералів і офіцерів, підготувати найманців тощо. Все це мало продемонструвати міжнародному співтовариству "міць" російської армії та створити міф про "другу армію світу". Одним словом, треба було підготуватися до "великої війни" в Європі. Такою "репетицією" стала Сирійська Арабська Республіка.

30 вересня 2015 року Росія розпочала військову операцію в Сирії. Під приводом боротьби з міжнародним тероризмом РФ втрутилася у хід громадянської війни на боці режиму Б. Асада. У зв'язку з цим постало запитання: "Що Росія робить у Сирії?". Військова інтервенція РФ до Сирії обумовлена рядом причин, розглянемо їх у порядку зростання пріоритетності.

З огляду на те, що Російська Федерація є класичною "петрократією", для якої важливо впливати на нафтові ціни, логічно припустити, що участь Росії в сирійській війні продиктована необхідністю збереження своєї військової присутності на Близькому Сході. У спадщину від СРСР РФ отримала військово-морську базу в м. Тартус, яка функціонувала з 1971 року. Окрім цього, 26 серпня 2015 року Росія уклала із сирійським режимом угоду про створення авіабази "Хмеймім", поблизу м. Латакія. Ці дві бази слугували для Москви плацдармом для проєкції своєї військової сили на Близький Схід. Проте, віддаючи пріоритет війні проти України, Кремль не зміг ніяк завадити поваленню режиму Б. Асада в 2024 р., що радше за все призведе до втрати Росією своїх військових баз у Сирії.

Окрім бази в Тартусі Москві дістався у спадщину старий радянський союзник на Близькому Сході в особі Сирії під владою партії Баас. Після повалення режимів в Іраку та Лівії Сирія залишалася останнім близькосхідним союзником РФ. Підтримка режиму Асада сприяла налагодженню партнерських відносин з Іраном. Утворивши союз із Тегераном, Москва інтегрувалася у вісь Іран–РФ–Сирія. Цю вісь доповнила КНР. У такий спосіб було сформовано глобальну "прокитайську вісь" Сирія–Іран–РФ–КНР. Згодом, уже в ході повномасштабного вторгнення Росії в Україну, до цієї осі долучилася КНДР. Метою "прокитайської осі" є розхитування глобальної міжнародної стабільності і підрив авторитету США та їх союзників.

Свідченням того, що саме в ході сирійської кризи сформувалася "прокитайська вісь", є аналіз голосування КНР у РБ ООН. Так за 40 років, у період з 1971 по 2011 рік, Китай лише п'ять разів використовував право вето. Із початком сирійської кризи КНР у партнерстві з РФ став активно ветоувати резолюції стосовно ситуації в Сирії. Із 2011 по 2024 рік Китай 14 разів накладав вето, 10 із них стосувалися Сирії. Отже, за всю історію свого перебування у РБ ООН КНР 19 разів використовував право вето, більшість з яких (10 з 19) стосувалися ситуації в Сирії (United Nations. Dag Hammarskjöld Library, n. d.). Такий безпрецедентний інтерес Китаю до Сирії свідчить

про те, що сирійська криза стала системною війною, яка суттєво трансформувала постбіполярну систему міжнародних відносин і дала початок глобальному геополітичному протистоянню по лінії "прокитайська вісь" – США.

На Близькому Сході діяльність країн "прокитайської осі" спрямована проти союзників США: Ізраїлю, Саудівської Аравії, Туреччини. Проявом такої "взаємодії" став напад на Ізраїль. 7 жовтня 2023 року, у День народження Путіна, ХАМАС за підтримки Хезболли, Сирії, Ірану та РФ здійснив найбільшу в історії терористичну атаку на Ізраїль (Dettmer, & Oliver, 2023). У свою чергу, КНР разом з РФ заблокувала у РБ ООН два американських проекти резолюції, які рішуче засуджують дії ХАМАС.

Проте Ізраїль не забарився з відповіддю. У ході операції ЦАГАЛУ в секторі Гази та на півдні Лівану було знищено значну кількість бойовиків ХАМАС і Хезболли, а їхніх лідерів ліквідовано. Підтримка Росією та Іраном нападу на Ізраїль була стратегічною помилкою. Намагаючись у такий спосіб відволікти увагу міжнародного співтовариства від війни в Україні, а військову допомогу Україні з боку США зменшити через необхідність допомагати ще й Ізраїлю, Кремль прорахувався. За умов, коли Хезболла втратила значну кількість своїх бойовиків, Іран був зосереджений на війні з Ізраїлем, а РФ була не здатна вести війну на два фронти, режим Асада не було кому захищати. Цим скористалася Туреччина, підтримуючи сирійську опозицію. Отже, падіння Дамаску 8 грудня 2024 року означає витіснення Росії з Близького Сходу, значне ослаблення Ірану та посилення позицій Туреччини, яка після перемоги в Карабасі та Сирії виходить вперед у боротьбі за регіональне лідерство.

Враховуючи все вищесказане, можна стверджувати, що ані збереження своїх військових баз, ані збереження режиму Б. Асада не було пріоритетом для РФ. Головним завданням Росії в Сирії була підготовка до війни проти України. Ця підготовка мала два аспекти: *по-перше*, треба було перевірити власні сили, а *по-друге*, перевірити на міцність США як головну військову силу у світі та побачити реакцію міжнародного співтовариства.

Громадянська війна в Сирії багато в чому нагадує громадянську війну в Іспанії (1936–1939 рр.), яка також перетворилася на тогочасну "проксівійну" між нацистською Німеччиною та СРСР. Подібно до подій у Сирії, боротьба між республіканцями та націоналістами в Іспанії була однією із системних війн у рамках Версальсько-Вашингтонської системи та стала "репетицією" Другої світової війни.

Майже одразу після інтервенції до Сирії Кремль розпочав демонструвати всьому світу можливості російської зброї. Зокрема, 7 жовтня 2015 року, у черговий День народження Путіна, РФ уперше застосувала сумнозвісні крилаті ракети "Калібр". Запущені з морських носіїв у акваторії Каспійського моря, ракети пролетіли над територією Ірану та Іраку, здолали відстань близько 1,5 тис. км і вразили позиції терористів у Сирії (Lyons, 2015). Міністерство оборони РФ опублікувало відео цієї акції, а російська пропаганда почала створювати міф про "зброю, аналогів якої немає".

Насправді ж, аналоги є. Ракети "Калібр" являють собою гіршу копію американських крилатих ракет "Томагавк", які перебувають на озброєнні армії США з 1983 року. Подібні ракети використовуються для ведення так званої безконтактної фази війни проти супротивника, який значно поступається силою та не має потужної ППО. Сполучені Штати застосовували ракети "Томагавк" у ході двох війн проти Іраку.

Готуючись у Сирії до війни проти України, Кремль взяв за основу тактику США під час війни у Перській

затоці 1991 року. Навіть дату вторгнення (24 лютого 2022 р.) було скопійовано з дати початку наземної операції проти режиму С. Хусейна (24 лютого 1991 р.). За планами Москви, війна проти України мала бути "блискавичною" і тривати 3-4 дні, подібно до наземної операції "Меч пустелі" (24–28 лютого 1991 р.) у ході війни в Перській затоці. Перед початком сухопутного вторгнення мала відбутися масована атака крилатими ракетами по об'єктах військової інфраструктури. Основне, на що розраховував Кремль 24 лютого, – це страх, хаос і паніка всередині українського суспільства: одні втечуть, другі злякаються, а треті будуть "зустрічати з квітами". Проте героїчний спротив українського народу та злагоджені дії військово-політичного керівництва зламали вщент плани агресора.

Отже, ставка РФ на "нову високоточну зброю", можливості якої було продемонстровано в Сирії, не спрацювала. Замість блискавичної "війни в прямому ефірі" на зразок війни у Перській затоці, агресія проти України перетворилася на "середньовічну війну", більше схожу на Першу чеченську. Провал блицкригу в Україні став для Кремля справжньою катастрофою: армія РФ була абсолютно не готова до тривалої сухопутної операції. Тактика Росії в Сирії полягала у "безконтактному" бомбардуванні позицій терористів і опозиції з повітря. Наземну ж операцію вели сили Асада в особі урядових військ, Хезболли, проіранських бойовиків та ін. Росію тут представляли лише найманці з ПВК "Вагнер".

Таким чином, будучи нездатною вести довготривалу сухопутну операцію проти України, РФ перейшла до тактики "випаленої землі", яку Росія випробувала в сирійській війні. Маріуполь перетворився на Алеппо. Отже, саме Сирія стала місцем, де російські генерали втратили людське обличчя.

30 вересня 2019 року, у четверту річницю російської інтервенції до Сирії, правозахисна організація Syrian Network for Human Rights (SNHR) опублікувала доповідь про військові злочини РФ. За даними SNHR, у ході своєї операції в Сирії російська армія вбила 6686 мирних жителів, серед яких 1928 дітей. У доповіді представлено докази злочинних дій Росії, які призвели до численних жертв серед мирного населення та руйнувань об'єктів цивільної інфраструктури. Правозахисники закликали міжнародне співтовариство накладити санкції на РФ за скоєні військові злочини в Сирії та наголошували на тому, що Росія в РБ ООН 13 разів ветоувала проекти резолюцій, які вимагали притягнення режиму Б. Асада до відповідальності (Syrian Network for Human Rights, 2019).

Підтвердженням того, що боротьба з тероризмом у Сирії була для РФ лише прикриттям, стала доповідь міжнародної правозахисної організації Human Rights Watch (HRW). 15 жовтня 2020 року HRW презентувала доповідь "Targeting Life in Idlib". Експерти з HRW надали факти військових злочинів Москви у провінції Ідліб вже після офіційного завершення військової операції проти терористів ДІЛ. Офіційно операція була завершена 11 грудня 2017 року, проте Росія продовжила підтримувати злочинний режим Асада, проводячи геноцид мирного населення у провінції Ідліб. Аналітики HRW стверджували, що РФ свідомо наносила удари по місцях найбільшого скупчення людей з метою зробити життя мирного населення нестерпним і змусити людей покинути цю територію (Human Rights Watch, 2020). Ту ж саму тактику Росія застосовує у війні проти України.

Провідні правозахисні організації світу закликали міжнародне співтовариство не закривати очі на військові злочини Кремля в Сирії та накладити жорсткі санкції на РФ. Проте на якусь мить Кремлю вдалося переконати міжнародне співтовариство в тому, що боротьба з

міжнародним тероризмом є пріоритетом. Це сталося на тлі хвилі терактів у Європі: 13 листопада 2015 року терористи атакували Париж. Європу охопив страх. Ситуація вимагала від світових лідерів рішучих дій. 20 листопада 2015 року РБ ООН одностайно прийняла резолюцію № 2249, яка рішуче засуджує дії ІДІЛ і закликає вжити всіх необхідних заходів для протидії цій терористичній загрози (United Nations Security Council, 2015). Отже, військові злочини РФ у Сирії відійшли на другий план, а Росії вдалося сформувати імідж провідної сили в боротьбі з глобальною загрозою людству – міжнародним тероризмом.

Таким чином, слабка позиція міжнародного співтовариства щодо скоєних Росією військових злочинів у Сирії, відсутність жорстких санкцій і рішучих дій для притягнення Москви до відповідальності дозволили Кремлю здійснити подальшу широкомасштабну агресію проти України. Якби Росію вдалося зупинити в Сирії, війни в Україні можна було б уникнути. Будучи нерозпізнаним у Сирії, зло прийшло до Європи.

Дискусія і висновки

Отже, зовнішня політика РФ у XXI ст. зазнала значної трансформації: від партнерських відносин зі США до повного переходу до "доктрини Примакова". У межах цієї доктрини Росія здійснила агресію проти України в 2014 р. та військову інтервенцію до Сирії в 2015 р. Основним завданням РФ у Сирії була "репетиція" повномасштабної війни в Україні. Слабкість міжнародного співтовариства, насамперед США, у питанні притягнення сирійського режиму та його кремлівських покровителів до відповідальності за скоєні ними військові злочини в Сирії спонукала Москву до подальшої агресії. Участь РФ у громадянській війні в Сирії на боці режиму Б. Асада перетворила сирійську кризу на системну війну, яка подібно до громадянської війни в Іспанії (1936–1939 рр.), стала "репетицією великої війни" в Європі.

Список використаних джерел

- Dettmer, J., & Oliver, C. (2023, October 10). Hamas' gift to Vladimir Putin. *Politico*. <https://www.politico.eu/article/hamas-gift-russia-vladimir-putin-international-crisis-russia-israel-palestine/>
- Human Rights Watch. (2020). *Targeting Life in Idlib*. https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2020/10/syria1020_web.pdf
- Ilnicki, M. (2015). On Russia's motives behind its military intervention in Syria. *Security and Defence Quarterly*, 9(4), 56–77. <https://doi.org/10.5604/23008741.1209148>

Mykyta SHPANKO, PhD Student

ORCID ID: 0000-0003-3816-5284

e-mail: nikitashpanko2020@gmail.com

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukrainian

RUSSIA'S ROLE IN THE SYRIAN CRISIS

Background. Over the past decade, the conflict in Syria has undergone significant evolution. Mass protests have escalated into a civil war, in which regional and global actors have begun to be involved. Russia's involvement in the conflict has shifted the conflict to a global level. The Syrian crisis has led to global geopolitical transformations that have led to a "big war" in Europe. The article analyzes in detail the causes, objectives, and consequences of Russia's involvement in the Syrian crisis.

Methods. The study is based on a combination of three scientific approaches: political realism, constructivism, and a systemic approach. Such a synthesis allows us to see how the participation of the Russian Federation in the Syrian conflict has affected the change in the global balance of power, to clarify the real objectives of the Russian military operation in Syria, and to establish a connection between the Syrian crisis and the Russian Federation's war against Ukraine.

Results. The article analyzes the evolution of Russia's foreign policy in the 21st century, establishes the reasons and motives for changing the Kremlin's foreign policy course, identifies the real objectives of Russia's intervention in Syria, examines geopolitical transformations during the Syrian crisis, and proves that the Russian Federation's large-scale aggression against Ukraine is a direct consequence of Moscow's impunity in Syria.

Conclusions. The foreign policy of the Russian Federation in the 21st century has undergone a significant transformation: from partnership relations with the United States to a complete transition to the "Primakov doctrine". Within the framework of this doctrine, Russia carried out aggression against Ukraine in 2014 and military intervention in Syria in 2015. The main task of the Russian Federation in Syria was to "rehearse" a full-scale war in Ukraine. The weakness of the international community, primarily the United States, in holding the Syrian regime and its Kremlin patrons accountable for the war crimes they committed in Syria prompted Moscow to further aggression.

Keywords: Syria, Russian Federation, systemic war, Ukraine, "Primakov doctrine", Middle East, international terrorism, "pro-Chinese axis", USA, China.

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses, or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.

Lyons, P.J. (2015, October 8). Russia's Kalibr Cruise Missiles, a New Weapon in Syria Conflict. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2015/10/09/world/middleeast/russias-kalibr-cruise-missiles-a-new-weapon-in-syria-conflict.html>

MacFarquhar, N. (2016, February 23). Questions Linger Over Russia's Endgame in Syria, Ukraine and Europe. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2016/02/24/world/europe/russia-endgame-syria-ukraine-europe.html>

Research and Development Corporation. (2019). *Understanding Russia's Intervention in Syria*. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR3180.html

Rumer, E. (2019). The Primakov (Not Gerasimov) Doctrine in Action. *Carnegie Endowment for International Peace*. https://carnegie-production-assets.s3.amazonaws.com/static/files/files_Rumer_PrimakovDoctrine_final1.pdf

Syrian Network for Human Rights. (2019). *Russian Forces Killed 6,686 Civilians, including 1,928 Children, Since the Start of Their Military Intervention in Syria*. https://snhr.org/wp-content/pdf/english/Russian_forces_have_killed_6686_civilians_including_1928_children_since_their_military_intervention_in_Syria_en.pdf

United Nations Security Council. (2015, November 20). *Resolution 2249*. [https://docs.un.org/en/S/RES/2249\(2015\)](https://docs.un.org/en/S/RES/2249(2015))

United Nations. Dag Hammarskjöld Library. (n. d.). *UN Security Council Meetings & Outcomes Tables*. <https://research.un.org/en/docs/sc/quick>

References

Dettmer, J., & Oliver, C. (2023, October 10). Hamas' gift to Vladimir Putin. *Politico*. <https://www.politico.eu/article/hamas-gift-russia-vladimir-putin-international-crisis-russia-israel-palestine/>

Human Rights Watch. (2020). *Targeting Life in Idlib*. https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2020/10/syria1020_web.pdf

Ilnicki, M. (2015). On Russia's motives behind its military intervention in Syria. *Security and Defence Quarterly*, 9(4), 56–77. <https://doi.org/10.5604/23008741.1209148>

Lyons, P.J. (2015, October 8). Russia's Kalibr Cruise Missiles, a New Weapon in Syria Conflict. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2015/10/09/world/middleeast/russias-kalibr-cruise-missiles-a-new-weapon-in-syria-conflict.html>

MacFarquhar, N. (2016, February 23). Questions Linger Over Russia's Endgame in Syria, Ukraine and Europe. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2016/02/24/world/europe/russia-endgame-syria-ukraine-europe.html>

Research and Development Corporation. (2019). *Understanding Russia's Intervention in Syria*. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR3180.html

Rumer, E. (2019). The Primakov (Not Gerasimov) Doctrine in Action. *Carnegie Endowment for International Peace*. https://carnegie-production-assets.s3.amazonaws.com/static/files/files_Rumer_PrimakovDoctrine_final1.pdf

Syrian Network for Human Rights. (2019). *Russian Forces Killed 6,686 Civilians, including 1,928 Children, Since the Start of Their Military Intervention in Syria*. https://snhr.org/wp-content/pdf/english/Russian_forces_have_killed_6686_civilians_including_1928_children_since_their_military_intervention_in_Syria_en.pdf

United Nations Security Council. (2015, November 20). *Resolution 2249*. [https://docs.un.org/en/S/RES/2249\(2015\)](https://docs.un.org/en/S/RES/2249(2015))

United Nations. Dag Hammarskjöld Library. (n. d.). *UN Security Council Meetings & Outcomes Tables*. <https://research.un.org/en/docs/sc/quick>

Отримано редакцією журналу / Received: 21.01.25

Прорецензовано / Revised: 14.02.25

Схвалено до друку / Accepted: 26.02.25